

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ELLİBEŞİNCİ SÛRE-İ CELÎLE
er-RAHMÂN SÛRE-İ CELÎLESİ
Mekkî(; Mekke-i Mükerrerme döneminde inmiş)dir.
78 âyet-i kerîmedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

- 1- O(, dünyada mümin-kâfir ayırmaksızın her yaratığa son derece acıyan ve gerçek manada sadece Kendisi nimet vermekte olan) **Rahmân!**
- 2- (Dînî ve dünyevî bütün saadetlerin kaynağı olan) **Kur'ân'ı** (insana) **O öğretmiş**(, böylece ona en büyük nimetini bahşetmiş) **tir!**
- 3- **İnsanı** (kendisinde hiçbir hayır barındırmayan yokluktan kurtarıp, bütün hayırların kaynağı olan varlık sahasına çıkararak) **O yaratmıştır!**
- 4- **Ona** (içinden geçenleri) **düzgün bir şekilde ifade etmeyi O öğretmiştir!**
- 5- **Güneş de, ay da** (hiç şaşmayan) **mükemmel bir** , **hesapla** (burçlarında ve yörüngelerinde akıp gitmekte, böylece de mevsimlerin değişikliği ve yılların hesaplanması gibi birçok iş düzene kavuşmakta)**dır!**
- 6- **Bitkiler ve ağaçlar**(, yaratıldıkları gayeye hizmet etmek suretiyle Yaratıcılarına) **secde etmektedirler!**
- 7- **Göğü de; onu yüksek olarak O yaratmıştır**, (her işte doğruluğu ve hak sahibine hakkını vermeyi emrederek) **adaleti de O meşru etmiştir** / (kulların alışverişlerinde kullanacakları) **tartı aletini de (yeryüzüne) O koymuştur** / !
- 8- **Tâ ki siz adalet hususunda haddi aşmayasınız** / (eksik-fazla alıp vererek) **tartıda haksızlık yapmayasınız** / !
- 9- **Bir de** (alışveriş yapacağınızda,) **tartma işlemini adaletle dosdoğru yerine getirin ve** (terazinin iki kefesini denk tutun da) **tartıyı eksiltmeyin!**
- 10- **Yeri de; canlılar**(ın rahatça yaşayabilmeleri) **için onu** (göğe nispetle) **düşük yaratmıştır.**
- 11- **Orada türlü türlü meyveler ve tomurcuklara sahip** / **dallı ve yapraklı** / **hurma ağaçları vardır.**
- 12- **Bir de** (buğday arpa gibi) **yapraklı** / **samanlı** / **danelerle, hoş kokulu bitkiler!**

13- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

Bu sûre-i celîlede: "Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabiliyorsunuz?" âyet-i kerîmesinin otuz bir kere tekrarlanmasının birçok hikmeti varsa da, birkaçını sayacak olursak; dînî ve dünyevî her bir nimetin ardından, o nimeti bahşeden Allâh-u Te'âlâ hatırlatılmış ve bu nimetlerin şükrünün ihlal edilmesi kınanmıştır. Nimetlerin farklılığı da bu tekrara ayrı bir güzellik katmıştır. Nitekim bir adam diğerine yapmış olduğu iyilikleri sayarken: "Ben sana mal verdiğim zaman iyilik etmemiş miydim, ben sana şöyle şöyle yaptığımda ihsanda bulunmamış mıydım?" gibi lafları tekrarlar ki; ikrar ettirmek istediği konular farklı olduğu için bu tekrar pek güzel ve yerinde olur. Yedi yerde azap âyetlerinden sonra bu cümle-i celîlenin zikredilmesi ise, hiç haberi olmadan felakete sürüklenmesin diye kişinin önündeki tehlikelerden uyarılmasında bulunan büyük iyiliğe işaret etmektedir.

14- O (Allâh-u Te'âlâ), insanı, pişirilmiş saksı gibi ses çıkaran kuru bir çamurdan(; hayat eseri barındırmayan katı bir topraktan) yaratmıştır!

15- (Cinlerin babası olan) Cânn'ı da ateşten alınan hiç dumansız halis bir alevden yaratmıştır.

16- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

17- (Sayılan nimetlerin sahibi olan Allâh-u Te'âlâ, yaz ve kış itibarıyla güneşe âit) iki doğunun da Rabbidir, iki batının da Rabbidir!

18- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

19- O, (tatlı ve tuzlu) iki denizi salıvermiştir ki, o ikisi (göz görüşünde aralarında hiçbir fasıla bulunmayacak şekilde) birbirine kavuşmaktadırlar.

20- Ama aralarında (kudretten) bir engel vardır ki, birbirine taşkınlık (edip karışarak, farklı özelliklerini iptal) edemezler.

21- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

22- (Bir süs olmaktan öte, nice faydaları bulunan) inciler ve mercanlar o ikisinden çıkmaktadır.

23- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

24- Denizde uzun dağlar gibi yelkenleri yüksekçe açılmış gemiler de sadece O (Allâh-u Azîmüşşâ)na aittir!

25- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

26- Onun üzerinde bulunan (ve toprakta yaşayan) herkes fanîdir!

27- (Hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeye tam anlamıyla lütufta bulunan) O celâl ve ikram sahibi olan Rabbinin Zât'ı ise sürekli kalacaktır!

28- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini (n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

29- (İnsanlardan, cinlerden ve meleklerden) göklerde ve yerde bulunan her şey(, var olmaları için, yaşamlarını sürdürebilmeleri için vesâir tüm hallerinde kendilerine lâzım olan şeylere kavuşmak için, kimi diliyle, kimi haliyle) O'ndan istekte bulunmaktadır!

O her an önemli bir iştedir (ki, bu cümleden olarak; duaları kabul etmekte, sıkıntıları gidermekte, kimilerini yaratmakta, kimilerini yok etmekte ve üstün hikmetlerine dayalı olan irâdesi gereği, her an birtakım haller ortaya çıkarmakta, diğerlerini ise ortadan kaldırmaktadır)!

30- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

31- Ey (dünyaya) iki ağırlık (olan insanlar ve cinler)! Yakında (dünyanın ömrü sona erdiği zaman, uzunca bir süre mühlet vermemizin ardından hesabınızı görmek için) size yöneleceğiz!

32- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

33- (Mahşerde melekler tarafından kuşatıldıklarını gören cinler ve insanlar kaçış yeri arayınca onlara denilecektir ki:)

Ey cinler ve insanlar topluluğu! (Benim hükmümden kaçıp kurtulmak için) **göklerin ve yerin kenarlarından çıkışınıza güç yetirebildiyseniz, haydi çıkıverin!**

Ama üstün bir güç olmaksızın (bu kuşatmayı aşıp bir yere) çıkamazsınız! (Bu güç ise sizde ne arar?)

34- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

35- İkinizin üzerine de büyük bir ateşten alınma dumansız bir alev ve alevsiz bir duman / eritilmiş bakır / salıverilecektir.

Artık her ikiniz de korunamayacaksınız / birbirinize yardım edemeyeceksiniz / !

36- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

37- (Kiyâmet günü) gök yarıldığı ve artık (cehennemin harareti ona ulaştığında) o, zeytinyağı gibi (akıcı bir hal aldığı ve mavi rengi kırmızıya dönüşen) bir gül (gibi) oluverdiği zaman (olacakları hiçbir söz anlatamaz)!

38- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan geldiğini) yalanlayabiliyorsunuz?

39- İşte o (kabirlerden çıkılacağı) gün (herkes sîmasıyla tanınacağı için), ne bir insan, ne de bir cin günahından sorulmayacaktır. (Ama mahşere toplandıklarında, sorgu-suâl ve büyük muhasebe başlayacaktır.)

40- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan olduğunu) yalanlayabiliyorsunuz?

41- O (şirk gibi en büyük günahı işlemiş olan) suçlular(, mavi göze siyah surat şeklindeki korkunç) sîmalarıyla tanınacaktır da, (onlar alın) perçemler(i) ve ayaklar(ı) (birleştirilip yaka paça) yakalana(rak cehenneme atıla)caştır(lar).

42- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

43- İşte bu o cehennemdir ki, suçlular onu yalanlamaktaydı!

44- Onlar onunla, son derece kaynar bir su arasında sürekli dönüp dolaşırlar! (Ateşte yakılırlarken su istediklerinde, eritilmiş tunç gibi bir suya götürülürler!)

45- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

46- Rabbinin (huzurunda hesaba çekilmek için durulacak yüce) makamından korkmuş olan (ve bu nedenle farzları yerine getirip günahları terk eden mukarreb) kimse(ler) için(, biri inancına, diğeri ise ameline karşılık olmak üzere, altından yapılma) iki cennet vardır!

47- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

48- (Öyle cennetler ki;) ikisi de türlü türlü üstün lezzetlere / (gölge yapan ve meyve veren) ince ve yumuşak nice dallara / sahip olan!

49- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

50- O ikisinde(, birinin adı Tesnîm, diğerininki ise Selsebîl olan) iki göze bulunmaktadır ki (yukarı-aşağı, istenilen tarafa doğru) sürekli akmaktadırlar!

51- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

52- O ikisinde her tür meyveden (tanıdık ve tanımadık) iki sınıf vardır.

53- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

54- (Cennet ehli) astarları kalın ipekten olan pek değerli birtakım döşekler üzerine (kurulup) yaslanan kimseler halinde (zevk-ü sefaya gark olacaklardır)! İki cennetin meyveleri de(, oturanın, hatta yatanın bile kolayca uzanıp alacağı kadar) yakındır!

55- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan geldiğini) yalanlayabiliyorsunuz?

56- Onlarda, bakışları(nı sadece eşlerine) tahsis eden kadınlar vardır ki, kendilerinden önce ne bir insan, ne de bir cin onların bekâretini bozmamıştır / onlara dokunmamıştır !!

57- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

58- Sanki onlar(ın yanakları ve ciltleri pembe) yakut ve (parlak-beyaz) mercandırlar.

59- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

60- Güzel amel işlemenin karşılığı, güzel mükâfat vermekten başkası olamaz! (Bu nedenle tevhidin karşılığı ancak cennettir.)

61- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

62- (Defterini sağ elinden alan diğer kullar için) bu ikisinden başka (gümüştan yapıma) iki cennet daha vardır.

63- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

64- İki de siyaha çalacak derecede yemyeşil!

65- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

66- O ikisinde çokça fışkır(ıp durmadan ak)an iki pınar vardır.

67- (Ey insanlar ve cinler!) O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

68- O ikisinde türlü türlü meyve; (dünyadakilere hiç benzemeyen) eşsiz birçok hurmalık ve pek değerli bir nar vardır.

69- (Ey insanlar ve cinler!) Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan geldiğini) yalanlayabiliyorsunuz?

70- Onlarda, (huyları) iyi mi iyi, (yüzleri ise) güzel mi güzel hanımlar vardır.

71- (Ey insanlar ve cinler!) Şimdi her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

72- (İçi boş inciden yapılmış) çadırlarda perdelenmiş (olan, değerlerinden ve şereflerinden dolayı kocalarından başkalarına görünmeyen) hûriler!

73- (Ey insanlar ve cinler!) Artık her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?

74- Kendilerinden önce ne bir insan, ne de bir cin onların bekâretini bozmamıştır / onlara dokunmamıştır !

75- (Ey insanlar ve cinler!) **O halde her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerini(n O'ndan oluşunu) yalanlayabiliyorsunuz?**

76- Yeşil çarşaf lar / yeşil yastıklar / ve işlemeli, ilginç, nadir, güzel mi güzel halılar üzerine yaslanan kimseler olarak!

77- (Ey insanlar ve cinler!) **Öyleyse her ikiniz de, Rabbinizin hangi nimetlerimi(n O'ndan olduğunu) yalanlayabiliyorsunuz?**

78- (Hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeye tam anlamıyla iyilik yapan) **O celâl ve ikram sahibi olan Rabbinin ismi dâima çok** (hayırlı ve) **bereketli olmuştur** (ki, sayılan bunca nimetlere ancak O'nun ismiyle yapılan dualar sayesinde ulaşılabilir. Zât'ına delâlet eden isminin vasfı bu olunca, ya O yüce ve mukaddes olan Zât'ının hayırları ve bereketleri nasıl anlaşılabilir?)!

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu